

UCHWAŁA NR 0150/XXV/544/08
RADY MIASTA TYCHY
z dnia 27 listopada 2008 r.

**w sprawie: przyjęcia Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób
Niepełnosprawnych na lata 2009 - 2013**

Na podstawie art. 12 pkt. 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (Dz. 01.142.1592 j.t.) w związku z art. 35a ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U.08.14.92 j.t.) na wniosek Prezydenta Miasta, po zaopiniowaniu przez Powiatową Społeczną Radę do Spraw Osób Niepełnosprawnych oraz Komisję Oświaty i Spraw Społecznych i Komisję Porządku Publicznego i Zdrowia

Rada Miasta Tychy uchwala, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2009 – 2013, w brzmieniu określonym w załączniku do uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2009 r.

Przewodniczący
Rady Miasta Tychy
dr Michał Gramatyka

Załącznik do Uchwały
Nr 0150/XXV/544/08
Rady Miasta Tychy
z dnia 27 listopada 2008 r.

POWIATOWY
progr **m**

TYCHY

**działań na rzecz osób niepełnosprawnych
na lata 2009 - 2013**

Spis treści

	Str.
I. Wprowadzenie.....	3
II. Dotychczasowe osiągnięcia tyskich samorządów w zakresie przystosowania miasta do potrzeb osób niepełnosprawnych.....	3
III. Podstawy opracowania Programu na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2009-2013.....	4
IV. Podmioty odpowiedzialne i uczestniczące w realizacji programu	5
V. Cel strategiczny i priorytety Programu.....	6
VI. Ewaluacja i kontrola.....	6
VII. Opis działań.....	7
1. Integracja społeczna osób niepełnosprawnych.....	7
1.1. Powadzenie Wielozadaniowego Ośrodka Integracyjnego.....	7
1.2. Punkt konsultacyjny do osób niepełnosprawnych i ich rodzin	8
1.3. Tyski Tydzień Godności Osób Niepełnosprawnych.....	9
2. Podnoszenie poziomu świadomości społecznej.....	10
2.1. Opracowanie i prowadzenie programów wychowawczo - edukacyjnych.....	10
2.2. Utworzenie i Prowadzenie Tyskiego Centrum Organizacji Pozarządowych wraz z Centrum Wolontariatu.....	11
2.3. Organizowanie cyklicznych kampanii informacyjnych - edukacyjnych.....	12
2.4. Podnoszenie świadomości Osób Niepełnosprawnych	13
3. Opieka medyczna i rehabilitacja.....	14
3.1 Prowadzenie działań w zakresie fizycznego i psychopedagogicznego rozwoju dziecka.....	14
3.2. Prowadzenie programów edukacyjno - rehabilitacyjnych.....	15
3.3. Organizowanie Świątecznych Warsztatów Terapeutycznych.....	15
3.4. Organizowanie turnusów rehabilitacyjnych	16
3.5. Rehabilitacja wspierająca Osoby Niepełnosprawne.....	17
4. Dostępność miasta	18
4.1. Zwiększenie dostępności obiektów użyteczności publicznej	18
4.2. Likwidacja barier architektonicznych w budynkach mieszkalnych.....	19
4.3. Likwidacja barier architektoniczna i techniczna w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej.....	20
4.4. Zwiększenie dostępności urzędzeń komunikacyjnych	21
4.5. Zwiększenie dostępności środków komunikacji miejskiej	22
4.6. Opisanie obiektów użyteczności publicznej	23
5. Edukacja.....	24
5.1. Prowadzenie stałej diagnozy potrzeb edukacyjnych dzieci i młodzieży.....	24
5.2. Wspieranie kształcenia dzieci i młodzieży szczególnie uzdolnionej	25
5.3. Prowadzenie specjalistycznych szkoleń nauczycieli.....	25
5.4. Wczesne wspomaganie rozwoju dzieci.....	26
5.5. Wyrównywanie szans edukacyjnych.....	27
5.6. Poprawa warunków kształcenia i rozwoju dziecka niepełnosprawnego w placówkach oświatowych	28
6. Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych	29
6.1. Wsparcie osób niepełnosprawnych na rynku pracy	29
6.2. Prowadzenie poradnictwa zawodowego dla osoby niepełnosprawnej	30
7. Wspieranie osób niepełnosprawnych i ich rodzin w prawidłowym funkcjonowaniu.....	31
7.1. Prowadzenie świetlic terapeutycznych.....	31
7.2. Utworzenie mieszkań chronionych	32
8. Kultura.....	33
8.1. Organizowanie Przeglądu Zespołów Artystycznych Szkół Specjalnych.....	33
8.2. Organizowanie Festiwalu Piosenki Letniej i Twórczości Niepełnosprawnych.....	34
8.3. Organizowania Spotkania Integracyjnego w Ogrodzie.....	35
9. Sport i rekreacja.....	36
9.1. Organizowanie Tyskiej Spartakiady Integracyjnej.....	36
9.2. Organizowanie Integracyjnego Festynu Sportowo - Rekreacyjnego.....	37
9.3. Wspieranie wyjazdów integracyjnych osób niepełnosprawnych o charakterze turystyczno – rekreacyjnym	38

I. WPROWADZENIE

Osoby niepełnosprawne napotykają na wiele barier w życiu codziennym, które związane są z niedostosowaniem architektonicznym budynków mieszkalnych oraz instytucji użyteczności publicznej, brakiem społecznej akceptacji, jak również z barierami społecznymi i psychologicznymi.

Polityka społeczna wobec osób niepełnosprawnych powinna być zorientowana przede wszystkim na zasadę normalizacji życia tej grupy osób w celu minimalizowania skutków niepełnosprawności, wyrównywania nieuzasadnionych różnic socjalnych, tworzenia możliwości funkcjonowania osób niepełnosprawnych we wszystkich dziedzinach życia gospodarczego i społecznego, umożliwiającym ich pełną integrację ze społeczeństwem.

Zadania te są realizowane przez instytucje administracji rządowej, wojewódzkiej powiatowej i gminnej, a także przez organizacje pozarządowe.

Tylko szeroka współpraca wszystkich zainteresowanych podmiotów umożliwi pełniejsze i skuteczne rozwiązywanie problemów tej grupy społecznej.

II. DOTYCHCZASOWE DZIAŁANIA TYSKIEGO SAMORZĄDU W ZAKRESIE PRZYSTOSOWANIA MIASTA DO POTRZEB OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Niniejszy Program na Rzecz Osób Niepełnosprawnych, jest kontynuacją programu na lata 2004 – 2008, którego nadrzędnym celem jest dążenie do pełnej integracji społecznej osób niepełnosprawnych ze środowiskiem.

Do największych osiągnięć w zakresie szeroko pojętego przystosowania środowiska miejskiego do potrzeb osób niepełnosprawnych należy:

- Prowadzenie Wielozadaniowego Ośrodka Integracyjnego dostępnego dla wszystkich osób niepełnosprawnych o każdym rodzaju niepełnosprawności inicjującego działania mające na celu pobudzenie aktywności osób niepełnosprawnych.
- Prowadzenie Centrum Wolontariatu, którego celem jest prowadzenie szkoleń wolontariuszy bezpośrednio zaangażowanych w proces rehabilitacji zawodowej, społecznej i leczniczej osób niepełnosprawnych, ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień dotyczących procesu integracji.
- Prowadzenie programów rehabilitacyjnych dla osób starszych i niepełnosprawnych, które mają na celu podtrzymywanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego funkcjonowania.

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2009 - 2013

- Prowadzenie świetlic terapeutycznych dla osób upośledzonych umysłowo. W Tychach objęto profesjonalną opieką 30 osób upośledzonych umysłowo, pozbawionych instytucjonalnej opieki.
- Prowadzenie imprez integracyjnych. Od kilku lat w mieście Tychy prowadzone są imprezy integracyjne cieszące się dużym powodzeniem wśród mieszkańców, nazwane przez organizatorów: „Ja, mama, tata i zabawa” oraz „Świąteczne Warsztaty Terapeutyczne”. Wszystkie imprezy mają bogaty program dający możliwość integracji rodzin z dziećmi zdrowymi i niepełnosprawnymi.
- Prowadzenie działań kulturalnych i sportowych.
- Likwidacja barier architektonicznych w wielu obiektach użyteczności publicznej zlokalizowanych na terenie miasta poprzez zamontowanie dźwigów, budowę pochylni, montaż poręczy, przystosowanie sanitariatów, remont drzwi wejściowych, sukcesywna likwidacja barier architektonicznych na chodnikach, ciągach pieszych.
- Zastosowanie sygnalizacji akustycznej na przejściach dla pieszych z sygnalizacją świetlną,
- Zakup autobusów niskopodłogowych.
- Opracowanie aktualnej „Inwentaryzacji urbanistycznej Miasta Tychy w zakresie dostępności obiektów usługowych i komunikacji dla osób niepełnosprawnych”, w ramach, której, opracowano również mapy dostępności poszczególnych dzielnic i osiedli.

**III. PODSTAWY OPRACOWANIA „PROGRAMU NA RZECZ OSÓB
NIEPEŁNOSPRAWNYCH
NA LATA 2009 – 2013”**

Podstawą do opracowania niniejszego "Programu na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2009-2013", zwanego dalej Programem, jest znowelizowana ustawa z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (Dz. U. 2008.14.92 j.t.) na mocy której do zadań powiatu należy opracowanie i realizacja zgodnych ze strategią rozwoju województwa, powiatowych programów na rzecz osób niepełnosprawnych (art. 35 a, ust.1 pkt 1).

Niniejszy program odpowiada założeniom "Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000 - 2015" i jest związany z realizacją priorytetu B: „Umacnianie solidarności i więzi międzyludzkich, poprawa stanu zdrowia oraz bezpieczeństwa socjalnego i publicznego mieszkańców”, a także będących jego integralną częścią celów strategicznych:

C (3) – „Zbudowanie zintegrowanego systemu pomocy społecznej”,

C (5) – „Poprawa stanu zdrowia mieszkańców regionu”,

C (7) – „Wzmocnienie trwałości rodziny, wspieranie jej rozwoju, wyrównywanie szans różnych typów rodzin, a także aktywizacja i integracja społeczności lokalnych na rzecz wzmocnienia rodzin”.

Ponadto podstawą Programu są założenia Narodowego Programu Zdrowia na lata 2006 - 2015, gdzie wyodrębniono cel 15 - „Tworzenie warunków dla aktywnego życia osobom niepełnosprawnym”. Program jest również przełożeniem celów strategicznych na konkretne działania ujęte w priorytecie B Strategii Rozwoju Miasta „Tychy 2013”, określonym jako „Rozwój społeczeństwa informacyjnego i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu” ze szczególnym uwzględnieniem przeciwdziałania marginalizacji i izolacji społecznej.

Jak również Karta Praw Osób Niepełnosprawnych, podjęta uchwałą sejmiku RP w dniu 1 sierpnia 1997 r., która podkreśla prawo osób niepełnosprawnych do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia.

W programie zapisano także zadania ujęte w *„Strategii rozwiązywania problemów społecznych miasta Tychy na lata 2008 - 2013”*, przyjętej Uchwałą nr 0150/XIV/288/2007 Rady Miasta Tychy z dnia listopada 2007r.

IV. PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE I UCZESTNICZĄCE W REALIZACJI PROGRAMU

(w nawiasach podano skróty, stosowane w dalszej części Programu)

A. Jednostki organizacyjne Urzędu Miasta i spółki prawa handlowego:

1. Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia	(SWZ)
2. Wydział Rozwoju Miasta i Funduszy Europejskich	(GRE)
3. Wydział Informacji, Promocji i Współpracy z Zagranicą	(PPW)
4. Wydział Gospodarki Lokalowej	(IGL)
5. Wydział Przygotowania i Realizacji Inwestycji	(IRI)
6. Wydział Komunikacji	(IKM)
7. Miejski Zarząd Oświaty	(MZO)
8. Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy	(SOSW)
9. Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna	(PPP)
10. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	(MOPS)
11. Miejski Zarząd Budynków Mieszkalnych	(MZBM)
12. Powiatowy Urząd Pracy	(PUP)
13. Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności	(PZON)
14. Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji	(MOSiR)
15. Miejskie Centrum Kultury	(MCK)
16. Miejski Zarząd Komunikacji	(MZK)
12. Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej Sp. z o.o.	(PKM)
13. Tyskie Linie Trolejbusowe Sp. z o.o.	(TLT)

14. Miejski Zarząd Ulic i Mostów (MZUiM)
- B. Organizacje pozarządowe, zajmujące się problematyką osób niepełnosprawnych (NGO)
- C. Pracodawcy lokalnego rynku pracy, zatrudniający osoby niepełnosprawne
- D. Powiatowa Społeczna Rada do Spraw Osób Niepełnosprawnych
- E. Pełnomocnik Prezydenta do Spraw Osób Niepełnosprawnych/ Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia

V. CEL STRATEGICZNY I PRIORYTETY PROGRAMU:

Strategicznym celem Programu jest:

Pełna integracja społeczna osób niepełnosprawnych ze środowiskiem oraz kształtowanie wizerunku Tychów jako miasta otwartego dla wszystkich.

Do Programu przyjęto następujące priorytety:

- 1. Integracja społeczna osób niepełnosprawnych**
- 2. Podnoszenie poziomu świadomości społecznej**
- 3. Opieka medyczna i rehabilitacja**
- 4. Dostępność miasta**
- 5. Edukacja**
- 6. Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych**
- 7. Wspieranie osób niepełnosprawnych i ich rodzin w prawidłowym funkcjonowaniu**
- 8. Kultura**
- 9. Sport i rekreacja**

VI. EWALUACJA I KONTROLA

W zakresie merytoryczno - finansowym realizacja Programu będzie podlegać systematycznej kontroli przez właściwe jednostki organizacyjne Urzędu Miasta oraz podmioty odpowiedzialne za realizację działań, które w terminie do dnia 31 stycznia po zakończeniu realizacji kolejnego roku Programu będą składać stosowne sprawozdania Pełnomocnikowi Prezydenta do Spraw Osób Niepełnosprawnych.

Realizacja Programu w zakresie zgodności działań przyjętych w Programie z faktycznym wykonaniem będzie każdego roku oceniana przez Powiatową Społeczną Radę do Spraw Osób Niepełnosprawnych, składającą się z przedstawicieli samorządu oraz organizacji wspierających osoby niepełnosprawne.

VII. OPIS DZIAŁAŃ

1. Integracja społeczna osób niepełnosprawnych

Osoby niepełnosprawne jako pełnoprawni obywatele mają prawo do życia w środowisku wolnym od wszelkich barier funkcjonalnych, komunikacyjnych i społecznych, uniemożliwiających normalne i godne życie.

Pobudzenie osób niepełnosprawnych do aktywnego życia społecznego oraz wzrost świadomości na temat możliwości realizacji własnych potrzeb sprzyjają integracji społecznej osób niepełnosprawnych w środowisku lokalnym

1. Integracja społeczna osób niepełnosprawnych

1.1. Prowadzenie Wielozadaniowego Ośrodka Integracyjnego

Cel działania:

stworzenie miejsca spotkań osób niepełnosprawnych jako przyjaznego środowiska dostępnego dla wszystkich osób niepełnosprawnych o każdym rodzaju niepełnosprawności,

Opis działania:

prowadzenie Wielozadaniowego Ośrodka Integracyjnego, podejmującego różnego rodzaju inicjatywy z zakresu kultury, edukacji, informacji, rozrywki, a także doradztwa prawnego, psychologicznego, pomocy społecznej a w tym organizowanie specjalistycznych szkoleń i warsztatów, wystaw promujących dorobek osób niepełnosprawnych, spotkań integracyjnych i tematycznych zajęć grupowych, inicjowanie i tworzenie środowiskowego wsparcia, zgodnie z zapotrzebowaniem; proponowana lokalizacja: budynek "Balbina Centrum", przy ul. Barona 30.

Szacunkowe nakłady:

rocznie 20 000 zł

Planowane źródła finansowania:

budżet miasta, środki zewnętrzne

Przewidywany termin realizacji:

2009 - 2013

Odpowiedzialny za wdrożenie działania:

SWZ, NGO

Oczekiwane rezultaty:

zwiększenie aktywności osób niepełnosprawnych w życiu publicznym, prowadzącej do poprawy ich funkcjonowania społecznego, zainicjowanie wsparcia i współpracy organizacji pozarządowych, działających na rzecz osób niepełnosprawnych.

1. Integracja społeczna osób niepełnosprawnych

1.2. Punkt konsultacyjny dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin

Cel działania:

podnoszenie świadomości osób niepełnosprawnych.

Opis działania:

przekazywanie rzetelnych informacji o możliwości uzyskania pomocy oraz rehabilitacji. Gromadzenie i upowszechnianie informacji na temat przysługujących uprawnień, dostępnych ulg sprzętu rehabilitacyjnego i pomocy technicznej dla osób niepełnosprawnych o różnych rodzajach niepełnosprawności.

Szacunkowe nakłady:

rocznie 40 000zł

Planowane źródła finansowania:

PFRON, Fundacja Inicjatyw Obywatelskich Fundusze Europejskie

Przewidywany termin realizacji:

2009 - 2013

Odpowiedzialny za wdrożenie działania:

Towarzystwo Przyjaciół Dzieci

Oczekiwane rezultaty:

zwiększenie aktywności osób niepełnosprawnych w życiu publicznym, prowadzącej do poprawy ich funkcjonowania społecznego, zainicjowanie wsparcia i współpracy organizacji pozarządowych, działających na rzecz osób niepełnosprawnych.

1. Integracja społeczna osób niepełnosprawnych

1.3. Tyski Tydzień Godności Osób Niepełnosprawnych

Cel działania:

Tyski Tydzień Godności Osób Niepełnosprawnych po raz pierwszy zagości w mieście w 2009 roku impreza ta będzie doskonałą możliwością do podniesienia publicznej świadomości o wartościach i prawach osób niepełnosprawnych, oraz promowania idei integracji społecznej, wyrównywania szans życiowych. Podczas Tyskiego Tygodnia Godności Osób Niepełnosprawnych osoby niepełnosprawne będą miały możliwość zaprezentować społeczności lokalnej swoje dokonania, sukcesy oraz dorobek artystyczny.

W ramach obchodów Tyskiego Tygodnia Godności Osób Niepełnosprawnych organizatorzy przewidują zorganizowanie następujących wydarzeń.

- Regionalny Mityng w Biegach Przełajowych
- Impreza integracyjna „Pod Żaglami”
- „Dzień Teatru”
- Impreza integracyjna „Pod Żyrafą”
- III Międzyszkolny Sprawdzian Umiejętności Osób Niepełnosprawnych
- Festyn Integracyjny
- Uroczyste zakończenie imprezy koncertem w Kameralnej Sali Miejskiego Centrum Kultury.
- Dodatkowo każdego dnia zostanie wystawiony Punkt Promocji Zdrowia i Profilaktyki.

Szacunkowe nakłady/ Planowane źródła finansowania:

17 500zł budżet miasta, inne środki zewnętrzne

Przewidywany termin realizacji:

2009 - 2013

Odpowiedzialny za wdrożenie działania:

organizacje pozarządowe zajmujące się problematyką osób niepełnosprawnych, Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia

2. Podnoszenie poziomu świadomości społecznej

Podniesienie poziomu świadomości społecznej na temat potrzeb i praw osób niepełnosprawnych oraz systematyczna zmiana postaw i nastawienia osób pełnosprawnych do ludzi dotkniętych niepełnosprawnością, stanowi podstawę integracji społecznej osób niepełnosprawnych w środowisku lokalnym, pozwala na przełamywanie barier społecznych związanych z niewiedzą i uprzedzeniami oraz stwarza możliwość wyrównania szans wszystkich mieszkańców.

2. Podnoszenie poziomu świadomości społecznej

2.1. Opracowanie i wdrożenie programów wychowawczo-edukacyjnych

Cel działania:

kształtowanie właściwych postaw i zachowań wobec osób niepełnosprawnych, sprzyjających integracji oraz upowszechnianie idei wolontariatu wśród młodzieży szkół ponadgimnazjalnych.

Opis działania:

opracowanie i prowadzenie atrakcyjnych, odpowiednio dostosowanych programów wychowawczo - edukacyjnych we wszystkich typach tyskich placówek oświatowych we współpracy z NGO

Szacunkowe nakłady:

bez nakładów finansowych

Planowane źródła finansowania:

w ramach wynagrodzenia nauczycieli i wychowawców

Przewidywany termin realizacji:

2009 – 2013

Odpowiedzialny za wdrożenie działania:

MZO, tyskie placówki oświatowe w ramach bieżącej pracy przy współpracy z NGO

Oczekiwane rezultaty:

zwiększenie akceptacji i demokracji w tyskich szkołach, zainicjowanie partnerskiej współpracy, pozyskanie wolontariuszy

2. Podnoszenie poziomu świadomości społecznej

2.2. Utworzenie i prowadzenie Tyskiego Centrum Organizacji Pozarządowych wraz z Centrum Wolontariatu

Cel działania:

udzielenie wsparcia środowisku osób niepełnosprawnych oraz placówkom pomocowym, sprawującym opiekę nad osobami niepełnosprawnymi

Opis działania:

utworzenie i prowadzenie Centrum Wolontariatu, gromadzącego dane o zapotrzebowaniu na wolontariuszy, prowadzącego szkolenie wolontariuszy zaangażowanych w proces rehabilitacji społecznej i leczniczej osób niepełnosprawnych a także w rozwiązywanie innych problemów społecznych, współorganizującego kampanie informacyjno-promocyjne wpływające na zmianę postaw społecznych wobec osób niepełnosprawnych oraz pozyskanie wolontariuszy, współpracujących z tyskimi placówkami wspierającymi osoby niepełnosprawne.

Szacunkowe nakłady:

100 000zł

Planowane źródła finansowania:

budżet miasta

Przewidywany termin realizacji:

2009 - 2013

Odpowiedzialny za wdrożenie działania:

SWZ, NGO

Oczekiwane rezultaty:

pozyskanie i przygotowanie odpowiednio przeszkolonych wolontariuszy

2. Podnoszenie poziomu świadomości społecznej

2.3. Organizowanie cyklicznych kampanii informacyjno-edukacyjnych

Cel działania:

systematyczne uwrażliwianie, zwiększanie tolerancji oraz podnoszenie poziomu akceptacji i wiedzy tyskiej społeczności na temat problematyki związanej z niepełnosprawnością,

Opis działania:

prowadzenie kampanii kierowanych do całej społeczności miasta z udziałem placówek oświatowych, organizacji pozarządowych, lokalnych mediów itd.

Szacunkowe nakłady:

6 000 zł rocznie

Planowane źródła finansowania:

budżet miasta

Przewidywany termin realizacji:

2009 - 2013

Odpowiedzialny za wdrożenie działania:

PPW, MZO, NGO

Oczekiwane rezultaty:

ograniczanie zjawiska wykluczenia społecznego i marginalizowania problemów osób niepełnosprawnych, zmiana postaw wobec osób niepełnosprawnych

2. Podnoszenie poziomu świadomości społecznej

2.4. Podnoszenie świadomości osób niepełnosprawnych w zakresie przysługujących im ulg i uprawnień

Cel działania:

Podnoszenie świadomości osób niepełnosprawnych.

Opis działania:

- Przygotowanie ulotek informacyjnych z podstawowymi uprawnieniami i ulgami dla osób niepełnosprawnych z wyszczególnieniem na stopnie niepełnosprawności (3 rodzaje ulotek)
- Przygotowanie ulotek informacyjnych z podstawowymi uprawnieniami i ulgami dla dzieci zaliczanych do osób niepełnosprawnych (1 ulotka)
- Upowszechnienie ulotek informacyjnych poprzez dostępność w punktach obsługi klienta w instytucjach użyteczności publicznej,
- Aktualizacja wyżej wymienionych ulotek

Szacunkowe nakłady:

koszt wydruku ulotek

Planowane źródła finansowania:

budżet miasta

Przewidywany termin realizacji:

2009 - 2013

Odpowiedzialny za wdrożenie działania:

PZON, MZO, SWZ

Oczekiwane rezultaty:

umożliwienie osobom niepełnosprawnym pełnego korzystania z przysługujących im uprawnień w zależności od stopnia niepełnosprawności i rodzaju schorzenia, co pozwoli na usprawnienie funkcjonowania społecznego.

3. Opieka medyczna i rehabilitacja

Każdy rodzaj niepełnosprawności powoduje bolesne i często dramatyczne skutki dla osoby dotkniętej niepełnosprawnością i jej rodziny. W takim przypadku niezbędna jest profesjonalna pomoc w rozwiązywaniu problemów kryzysowych, podjęcie właściwej rehabilitacji oraz wsparcie psychologiczne.

3. Opieka medyczna i rehabilitacja

3.1. Prowadzenie działań w zakresie fizycznego i psychopedagogicznego rozwoju dziecka

Cel działania:

tworzenie systemu wsparcia dla rodzin osób niepełnosprawnych, wczesne diagnozowanie zaburzeń rozwojowych dziecka (diagnoza medyczna, psychologiczna, logopedyczna, diagnoza uszkodzeń narządów ruchu)

Opis działania:

utworzenie placówki konsultacyjno - diagnostycznej, udzielającej specjalistycznych konsultacji oraz wsparcia psychologicznego rodzicom niepełnosprawnych dzieci.

Szacunkowe nakłady /Proponowane źródła finansowania:

Narodowy Fundusz Zdrowia oraz zewnętrzne źródła finansowania

Przewidywany termin realizacji:

2009 - 2013

Odpowiedzialny za wdrożenie działania:

Zadanie realizowane w drodze postępowania konkursowego przez Narodowy Fundusz Zdrowia, Poradnię Psychologiczno Pedagogiczną, Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia

Oczekiwane rezultaty:

wsparcie rodziców dziecka niepełnosprawnego w podejmowaniu działań usprawniających oraz programowanie kompleksowej rehabilitacji w zakresie rozwoju psycho - ruchowego dzieci w możliwie najwcześniejszym okresie ich życia.

3. Opieka medyczna i rehabilitacja

3.2. Prowadzenie programów edukacyjno-rehabilitacyjnych

Cel działania:

udostępnienie osobom niepełnosprawnym możliwości korzystania z rehabilitacji usprawniającej, w szczególności tym osobom, które ze względu na brak środków i możliwości nie mogą wyjechać do pozamiejscowego ośrodka rehabilitacyjnego

Opis działania:

prowadzenie programów diagnostyczno - edukacyjno - rehabilitacyjnych dla osób o różnym rodzaju niepełnosprawności

Szacunkowe nakłady:

20 000 zł rocznie

Planowane źródła finansowania:

budżet miasta, inne środki zewnętrzne

Przewidywany termin realizacji:

2009 - 2013

Odpowiedzialny za wdrożenie działania

SWZ, NGO

Oczekiwane rezultaty:

podtrzymanie sprawności osób niepełnosprawnych na możliwie najlepszym poziomie

3. Opieka medyczna i rehabilitacja

3.3. Organizowanie Świątecznych Warsztatów Terapeutycznych

Cel działania:

prowadzenie terapii zajęciowej dla dzieci z różnymi dysfunkcjami realizujących nauczanie w domu, wspólne wykonywanie zadań, uczenie pracy w grupie, integracja środowiska, kreatywne spędzanie czasu.

Opis działania:

prowadzenie dwa razy w roku w okresie świąt warsztatów integracyjno - terapeutycznych, a w tym wykonywanie prac z gipsu, kartek świątecznych, stroików, origami, połączone z wystawą prac

Szacunkowe nakłady:

2 500 zł rocznie

Planowane źródła finansowania:

środki własne, budżet miasta, inne środki zewnętrzne

Przewidywany termin realizacji:

2009 - 2013

Odpowiedzialny za wdrożenie działania

SWZ, NGO

Oczekiwane rezultaty:

nawiązanie kontaktów rówieśniczych, aktywne spędzanie czasu, utrzymanie na optymalnym poziomie kondycji psychicznej dzieci niepełnosprawnych

3. Opieka medyczna i rehabilitacja

3.4. Organizacja turnusów rehabilitacyjnych

Cel działania:

rehabilitacja i profilaktyka zdrowotna

Opis działania:

zorganizowanie turnusów rehabilitacyjnych w miejscowościach uzdrowiskowych dla 20 osób.

Szacunkowe nakłady:

32 000zł

Planowane źródła finansowania:

PFRON, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Przewidywany termin realizacji:

2009 - 2013

Odpowiedzialny za wdrożenie działania:

Stowarzyszenie „W Stronę Słońca”, Fundacja Pomocy „Nowy Świat”, Towarzystwo Przyjaciół Dzieci

Oczekiwane rezultaty:

utrzymanie na optymalnym poziomie kondycji psychicznej i fizycznej dzieci niepełnosprawnych.

3. Opieka medyczna i rehabilitacja

3.5. Rehabilitacja wspierająca osoby niepełnosprawne

Cel działania:

Rehabilitacja i profilaktyka zdrowotna

Opis działania:

Stymulacja wzroku, słuchu, mowy, rozwoju emocjonalnego i zaburzeń zachowania za pomocą: EEG Biofeedback, Tomatis.

Szacunkowe nakłady:

81 000zł

Planowane źródła finansowania:

PFRON, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Przewidywany termin realizacji:

2009 - 2013

Odpowiedzialny za wdrożenie działania:

Stowarzyszenie „W Stronę Słońca”, Fundacja Pomocy „Nowy Świat”, Towarzystwo Przyjaciół Dzieci

Oczekiwane rezultaty:

utrzymanie na optymalnym poziomie kondycji psychicznej i fizycznej dzieci niepełnosprawnych.

4. Dostępność miasta

Podstawowym elementem wyrównywania szans osób niepełnosprawnych we wszystkich sferach życia społecznego jest udostępnianie środowiska fizycznego oraz wprowadzanie rozwiązań ułatwiających dostęp do środków miejskiego transportu zbiorowego oraz informacji. Bariery architektoniczne, urbanistyczne, transportowe, w komunikowaniu się i techniczne są najistotniejszymi ograniczeniami, uniemożliwiającymi osobom niepełnosprawnym korzystanie z przysługującego im prawa do pełnego życia i zaspokajania swoich potrzeb.

Dostosowanie obiektów użyteczności publicznej do możliwości korzystania z nich przez osoby niepełnosprawne oraz likwidacja niedogodności związanych z przemieszczaniem się środkami miejskiej komunikacji są szansą na zwiększenie aktywizacji społeczno-zawodowej osób niepełnosprawnych i dojazd do miejsc zatrudnienia, instytucji użyteczności publicznej i innych obiektów, a tym samym samodzielną egzystencję.

Z uwagi na istniejącą niedostępność placówek oświatowych na terenie miasta i liczne utrudnienia, za priorytetowe należy również uznać podjęcie działań na rzecz stworzenia osobom niepełnosprawnym warunków nauki wspólnie z pełnosprawnymi rówieśnikami, co pozwoli na zwiększenie możliwości osiągnięcia pełnego uczestnictwa w życiu społecznym.

Ułatwienie dostępu do informacji oraz stworzenie odpowiedniej bazy danych jest natomiast narzędziem umożliwiającym osobom niepełnosprawnym wzajemne komunikowanie się oraz dostęp do informacji o instytucjach zajmujących się problematyką niepełnosprawności. W z tym systemem informacji powinien być przeprowadzony przez jak największą liczbę instytucji organizacji zaangażowanych w działania na rzecz osób niepełnosprawnych.

4. Dostępność miasta

4.1. Zwiększenie dostępności obiektów użyteczności publicznej zakup i montaż podnośnika basenowego

Cel działania:

likwidacja barier architektonicznych i dostosowanie obiektów użyteczności publicznej do możliwości korzystania przez osoby niepełnosprawne

Opis działań:

zakup i montaż podnośnika basenowego, który ułatwi osobom z dysfunkcją narządu ruchu, a w szczególności poruszającym się na wózkach inwalidzkich wejście do jednej z nisek basenowych krytej pływalni.

Szacunkowe nakłady:

27 000 zł

Planowane źródło finansowania:

budżet miasta, PFRON

Przewidywany termin realizacji:

2009 - 2013

Odpowiedzialny za wdrożenie działania:

MOSiR

4. Dostępność miasta

4.2. Likwidacja barier architektonicznych w budynkach mieszkalnych

Cel działania:

systematyczne dostosowywanie budynków mieszkalnych do niezbędnych standardów, oczekiwanych przez osoby o obniżonej sprawności fizycznej i ograniczonej swobodzie poruszania się.

Opis działania:

prowadzenie robót polegających na:

- montażu poręczy na parterach budynków mieszkalnych wzdłuż ciągów komunikacyjnych,
- montażu poręczy przy wejściach do klatki schodowej wzdłuż ciągów komunikacyjnych,
- budowie podjazdów dla wózków przy wejściach do budynków mieszkalnych,

Lokalizacja poszczególnych zadań - według potrzeb MZBM.

Szacunkowe nakłady:

koszt możliwy do określenia w każdym przypadku po opracowaniu stosownej dokumentacji

Planowane źródła finansowania:

PFRON, środki własne zainteresowanej osoby, lokalne inicjatywy inwestycyjne, budżet miasta - MZBM

Przewidywany termin realizacji:

2009 - 2013

Odpowiedzialny za wdrożenie działania:

MOPS, MZBM

Oczekiwane rezultaty:

spełnienie wymagań różnych kategorii osób niepełnosprawnych, a w szczególności osób na wózkach inwalidzkich w zakresie swobodnego i bezpiecznego poruszania się w budynkach mieszkalnych oraz możliwość korzystania z lokali położonych na wyższych kondygnacjach przez osoby niepełnosprawne.

4. Dostępność miasta

4.3. Likwidacja barier architektonicznych i technicznych w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej

Cel działania:

systematyczne dostosowanie mieszkań (lub domów) osób niepełnosprawnych mających trudności w poruszaniu się do potrzeb tych osób, wynikających z niepełnosprawności. Zakup urządzeń ułatwiających osobom niepełnosprawnym z określonym rodzajem niepełnosprawności samodzielne życie w społeczeństwie.

Opis działania:

wszelkie prace adaptacyjne, budowlane i instalacyjne zmierzające do prawidłowego ukształtowania pomieszczeń mieszkalnych w tym pomieszczeń sanitarnych wraz z ich wyposażeniem (np. zmiana wanny na prysznic, zakup i montaż poręczy, uchwytów, zakupu i montaż podłoża antypoślizgowego, poszerzenie otworów drzwiowych min. do szerokości określonej w przepisach prawa budowlanego), zakup schodolazów, łóżek rehabilitacyjnych.

Szacunkowe nakłady:

Średnio na rok 130 000 zł, co stanowi około 10 inwestycji.

Planowane źródła finansowania:

PFRON, środki własne zainteresowanej osoby, lokalne inicjatywy inwestycyjne

Przewidywany termin realizacji:

2009 - 2013

Odpowiedzialny za wdrożenie działania:

MOPS

Oczekiwane rezultaty:

ułatwienie codziennego funkcjonowania, zwiększenie samodzielności osób niepełnosprawnych bezpośrednio w ich miejscu zamieszkania.

4. Dostępność miasta

4.4. Zwiększenie dostępności urządzeń komunikacyjnych
--

Cel działania:

- zapewnienie dostępności komunikacji miejskiej dla osób niepełnosprawnych poprzez odpowiednią informację, oznakowanie i wyposażenie przystanków,
- likwidacja barier architektonicznych zewnętrznych, związanych bezpośrednio z rozwiązaniami komunikacyjnymi, to jest komunikacją pieszą, drogową i urządzeniami towarzyszącymi,
- stosowanie urządzeń ułatwiających korzystanie z przejść dla pieszych, chodników, ciągów pieszych i parkingów

Opis działania:

- modernizacja skrzyżowań z montażem sygnalizacji dźwiękowej na przejściach dla pieszych, posiadających sygnalizację świetlną,
- likwidacja krawężników i zróżnicowanie nawierzchni na przejściach dla pieszych w głównych ciągach komunikacyjnych miasta,
- oznakowanie miejsc postojowych dla pojazdów osób niepełnosprawnych.

Szacunkowe nakłady:

koszt każdej inwestycji i remontu będzie możliwy do określenia po przyjęciu zakresu rzeczowego i opracowaniu stosownej dokumentacji technicznej

Planowane źródła finansowania:

budżet miasta - MZK, MZUiM

Przewidywany termin realizacji:

2009 - 2013

Odpowiedzialny za wdrożenie działania:

MZK, MZUiM, IKM

GRE – w zakresie planowania poszczególnych zadań inwestycyjnych w ramach kolejnych edycji Wieloletnich Programów Inwestycyjnych.

Oczekiwane rezultaty:

przystosowanie przystanków komunikacji miejskiej do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz likwidacja barier architektonicznych na ciągach komunikacji pieszej, stworzenie spójnego systemu transportowego, przyjaznego dla osób niepełnosprawnych, skuteczna likwidacja barier i utrudnień na ciągach pieszych.

4. Dostępność miasta

4.5. Zwiększenie dostępności środków komunikacji miejskiej

Cel działania:

likwidacja barier transportowych oraz zwiększenie ilości miejsc przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych,

Opis działania:

sukcesywna wymiana pojazdów „starszej” generacji wysokopodłogowych bez udogodnień, na autobusy niskopodłogowe oraz wprowadzenie do eksploatacji trolejbusów niskopodłogowych na liniach A,B,C i D, umożliwiające obsługę pasażerów z ograniczeniami ruchowymi, w tym również na wózkach inwalidzkich

Zestawienie przewidywanych nakładów:

rok 2009

- zakup nowoczesnych niskowejściowych trolejbusów -7 sztuk, kwota 9100 000zł
- wprowadzenie do obsługi linii komunikacyjnych autobusów niskopodłogowych 5 sztuk kwota 5 475 000zł

rok 2010

- wprowadzenie do obsługi linii komunikacyjnych autobusów niskopodłogowych 6 sztuk kwota 5 340 000zł
- zakup nowoczesnych niskowejściowych trolejbusów w pełni dostosowanych do obsługi osób niepełnosprawnych 8 sztuk, kwota 10 400 000zł

rok 2011

- wprowadzenie do obsługi linii komunikacyjnych autobusów niskopodłogowych
10 sztuk kwota 9 310 00

rok 2012

- wprowadzenie do obsługi linii komunikacyjnych autobusów niskopodłogowych
10 sztuk kwota 8 900zł

rok 2013

- wprowadzenie do obsługi linii komunikacyjnych autobusów niskopodłogowych
5 sztuk kwota 5 475zł

Planowane źródła finansowania:

wkład własny PKM, budżet miasta, środki zewnętrzne

Odpowiedzialny za wdrożenie działania:

MZK, PKM oraz TLT

Oczekiwane rezultaty:

umożliwienie samodzielnego korzystania z usług komunikacji publicznej w sposób zaplanowany

4. Dostępność miasta

4.6. Opisanie obiektów użyteczności publicznej

Cel działania:

dostosowanie obiektów użyteczności publicznej do możliwości korzystania przez osoby niepełnosprawne ze schorzeniem narządu wzroku.

Opis działania:

opisanie obiektów użyteczności publicznej Pismem Brail'a - (nazwa własna, dni i godziny urzędowania), w pierwszej kolejności Urzędu Miasta, MOPS -u, PZON -u.

Szacunkowe nakłady/planowane źródła finansowania:

koszt jednej informacyjnej tablicy około 40 - 50 zł

Przewidywany termin realizacji:

2009 - 2013

Odpowiedzialny za wdrożenie działania:

Urząd Miasta Wydział Administracyjny, MOPS, PZON

Oczekiwane rezultaty:

zapewnienie osobom niepełnosprawnym ze schorzeniem narządu wzroku swobodnej możliwości korzystania z obiektów i ich opiekunom niezależnego dostępu do niezbędnych informacji

5. Edukacja

Wszystkie osoby niepełnosprawne mają prawo na równi z osobami pełnosprawnymi do bezpłatnej oświaty i kształcenia zgodnego z ich możliwościami i wyborem, prowadzonego przez odpowiednio przygotowanych nauczycieli. Umożliwienie dziecku niepełnosprawnemu właściwie dobranej nauki zminimalizuje skutki niepełnosprawności i zapewni ciągłość rehabilitacji społecznej oraz zawodowej.

5. Edukacja

5.1. Prowadzenie stałej diagnozy potrzeb edukacyjnych dzieci i młodzieży

Cel działania:

rozpoznanie potrzeb edukacyjnych dzieci i młodzieży niepełnosprawnej

Opis działania:

prowadzenie stałej diagnozy potrzeb edukacyjnych dzieci i młodzieży niepełnosprawnej

Szacunkowe nakłady/planowane źródła finansowania:

bez nakładów finansowych – w ramach bieżącej pracy jednostek zajmujących się edukacją w mieście

Przewidywany termin realizacji:

2009 - 2013

Odpowiedzialny za wdrożenie działania:

MZO, PPP

Oczekiwane rezultaty:

zapewnienie adekwatnej do potrzeb oferty nauczania na terenie miasta

5. Edukacja

5.2 Wspieranie kształcenia dzieci i młodzieży szczególnie uzdolnionej

Cel działania:

wspieranie kształcenia szczególnie uzdolnionych dzieci i młodzieży niepełnosprawnej oraz zapewnienie im możliwości zdobycia wykształcenia na poziomie wyższym

Opis działania:

przyznawanie stypendiów naukowych dla szczególnie uzdolnionej młodzieży, współpraca z wyższymi uczelniami

Szacunkowe nakłady:

5 000 zł rocznie

Planowane źródła finansowania:

budżet miasta, środki pozabudżetowe

Przewidywany termin realizacji:

2009 - 2013

Odpowiedzialny za wdrożenie działania:

MZO

Oczekiwane rezultaty:

zwiększenie szans osoby niepełnosprawnej w pozyskaniu oczekiwanego przez nią wykształcenia

5. Edukacja

5.3. Prowadzenie specjalistycznych szkoleń nauczycieli

Cel działania:

prowadzenie specjalistycznych szkoleń nauczycieli pracujących z dziećmi i młodzieżą niepełnosprawną

Opis działania:

organizowanie szkoleń specjalistycznych na podstawie rozpoznanych potrzeb w tym zakresie

Szacunkowe nakłady:

4 000 zł rocznie

Planowane źródła finansowania:

budżety placówek oświatowych, środki pozabudżetowe

Przewidywany termin realizacji:

2009-2013

Odpowiedzialny za wdrożenie działania:

MZO - dyrektorzy placówek oświatowych

Oczekiwane rezultaty:

pozyskanie odpowiednio przygotowanej kadry

5. Edukacja
5.4. Wczesne wspomaganie rozwoju dzieci

Cel działania:

wczesne wspomaganie rozwoju dzieci od momentu urodzenia do podjęcia nauki w szkole.

Opis działania:

dostosowanie sieci placówek realizujących zadania w zakresie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka do bieżących potrzeb. Poszerzanie i poprawa jakości oferty w zakresie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka

Szacunkowe nakłady/ Planowane źródła finansowania

bez nakładów finansowych – w ramach bieżącej pracy jednostek zajmujących się edukacją w mieście

Przewidywany termin realizacji:

2009 - 2013

Odpowiedzialny za wdrożenie działania:

MZO - dyrektorzy placówek oświatowych, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, Przedszkola publiczne na terenie miasta Tychy

Oczekiwane rezultaty:

Poprawa jakości świadczonych usług w zakresie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka.

5. Edukacja

5.5. Wyrównywanie szans edukacyjnych

Cel działania:

wyrównywanie szans edukacyjnych

Opis działania:

uczniom wymagającym stosowania specjalnych metod nauki zabezpieczać :

- dodatkowe indywidualne zajęcia rewalidacyjne na terenie szkoły,
- w przypadku braku na terenie powiatu specjalnej szkoły lub ośrodka, spełniającej wymagania stosowania specjalnych metod nauczania określonych w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego kierować uczniów do szkół i ośrodków leżących poza miejscem zamieszkania.

Szacunkowe nakłady/ Planowane źródła finansowania

bez nakładów finansowych – w ramach bieżącej pracy jednostek zajmujących się edukacją w mieście

Przewidywany termin realizacji:

2009-2013

Odpowiedzialny za wdrożenie działania:

MZO - dyrektorzy placówek oświatowych

Oczekiwane rezultaty:

niwelowanie dysfunkcji psychofizycznych

5. Edukacja

5.6. Poprawa warunków kształcenia i rozwoju dziecka niepełnosprawnego w placówkach oświatowych

Cel działania:

poprawa warunków kształcenia i rozwoju dziecka niepełnosprawnego w placówkach oświatowych

Opis działania:

zwiększenie zakresu pomocy specjalistycznej na terenie placówek oświatowych. Dostosowanie sieci oddziałów integracyjnych w przedszkolach, szkołach do lokalnych potrzeb mieszkańców.

Szacunkowe nakłady/ Planowane źródła finansowania:

bez nakładów finansowych – w ramach bieżącej pracy jednostek zajmujących się edukacją w mieście

Przewidywany termin realizacji:

2009 - 2013

Odpowiedzialny za wdrożenie działania:

MZO - dyrektorzy placówek oświatowych

Oczekiwane rezultaty:

poprawa dostępności do usług specjalistycznych. Zwiększenie liczby uczestników objętych rehabilitacją i opieką logopedyczną w szkole.

6. Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych

U podstaw programu leży przekonanie, iż osoby niepełnosprawne, zgodnie z Kartą Praw Osób Niepełnosprawnych, mają prawo do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia, w tym do pracy na otwartym rynku pracy, zgodnie z kwalifikacjami, wykształceniem i możliwościami oraz korzystania z doradztwa zawodowego i pośrednictwa, a gdy niepełnosprawność i stan zdrowia tego wymaga, prawo do pracy w warunkach dostosowanych do potrzeb osoby niepełnosprawnej. Głównym celem programu jest wsparcie działań na rzecz osób niepełnosprawnych, prowadzących do zwiększenia aktywności zawodowej.

Sytuacja osób niepełnosprawnych na lokalnym rynku pracy jest bez wątpienia niekorzystna. Wyraża się to niskim poziomem aktywności zawodowej samych osób niepełnosprawnych. Dlatego tak ważne jest doskonalenie istniejących metod pomocy osobom niepełnosprawnym w skutecznym poruszaniu się na rynku pracy. Dużą wagę należy także przyłożyć do poszukiwania nowych rozwiązań zwiększających popyt na zatrudnianie osób niepełnosprawnych, zarówno na chronionym jak i otwartym rynku pracy. Dla osoby niepełnosprawnej podjęcie pracy, poza wymiarem ekonomicznym, posiada także wymiar społeczny, stanowiąc uwięźczenie procesu rehabilitacji oraz umożliwiając osobie niepełnosprawnej pełniejsze uczestnictwo w życiu społecznym. Niepełnosprawność jest cechą wyjątkowo demokratyczną, dotyka wszystkie grupy społeczne i wywiera wpływ na wszystkie aspekty ludzkiej egzystencji. Sprawy osób niepełnosprawnych w różnym stopniu i zakresie wchodzą w obszar zainteresowań mniej lub bardziej zinstytucjonalizowanych struktur działających w obszarze zatrudnienia. Wnika stąd potrzeba uwzględnienia udziału wielu partnerów w przygotowaniu i realizacji programu.

6. Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych

6.1. Wsparcie osób niepełnosprawnych na rynku pracy

Cel działania

poprawa poziomu przygotowania zawodowego i możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych oraz tworzenie nowych i doskonalenie dotychczasowych instrumentów zwiększających możliwości osób niepełnosprawnych na rynku pracy.

Opis działania

1. Organizowanie szkoleń dla osób niepełnosprawnych, zdolnych do podjęcia zatrudnienia, mających na celu podwyższenie lub zmianę kwalifikacji zawodowych.
2. Prowadzenie pośrednictwa pracy na potrzeby osób niepełnosprawnych:
  - a) promowanie zatrudnienia osób niepełnosprawnych wśród pracodawców,
  - b) poprawa jakości świadczonych usług przez Powiatowy Urząd Pracy,
  - c) inspirowanie i wspieranie prowadzenia samodzielnej działalności gospodarczej,
  - d) pozyskiwanie informacji o miejscach pracy osób niepełnosprawnych,
  - e) wzmacnianie równości szans na rynku pracy,
  - f) organizowanie zatrudnienia subsydiowanego zwiększającego szanse osób niepełnosprawnych do podjęcia pracy stałej,
  - g) organizowanie staży, przygotowań zawodowych dla osób niepełnosprawnych.
3. Propagowanie innych form pośrednictwa pracy:

- a) organizacja giełd pracy dla osób niepełnosprawnych,
  - b) opracowanie przewodników dla pracodawców zainteresowanych zatrudnieniem osób niepełnosprawnych.
4. Nawiązanie współpracy z instytucjami publicznymi realizującymi zadania na rzecz osób niepełnosprawnych oraz podmiotami gospodarczymi:
- a) określenie lokalnych potrzeb w zakresie poradnictwa zawodowego, szkoleń i przekwalifikowania zawodowego osób niepełnosprawnych

Szacunkowe nakłady/ Planowane źródła finansowania:

w ramach bieżącej pracy PUP oraz z zewnętrznych źródeł finansowych pozyskanych na ten cel (Europejski Fundusz Społeczny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych).

Przewidywany termin realizacji:

2009 - 2013

Odpowiedzialny za wdrożenie działania:

PUP

Oczekiwane rezultaty:

- 1) Uruchomienie nowych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych.
- 2) Zwiększenie liczby osób niepełnosprawnych podejmujących zatrudnienie.
- 3) Poszerzenie kontaktu z pracodawcami.
- 4) Udzielanie systematycznej pomocy pracodawcom zamierzającym zatrudniać osoby niepełnosprawne.
- 5) Rozszerzenie katalogu szkoleń dla osób niepełnosprawnych.
- 6) Zwiększenie liczby osób niepełnosprawnych prowadzących własną działalność gospodarczą.

6. Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych

6.2. Prowadzenie poradnictwa zawodowego dla osób niepełnosprawnych oraz pracodawców

Cel działania:

udzielanie kompleksowej pomocy bezrobotnym osobom niepełnosprawnym poszukującym pracy w uzyskaniu zatrudnienia oraz pracodawcom w znalezieniu odpowiedniego pracownika.

Opis działania:

- 1) Udzielanie porad ułatwiających wybór zawodu, zmianę kwalifikacji, podjęcie zatrudnienia.
- 2) Udzielanie informacji o zawodach, rynku pracy oraz możliwościach szkolenia i kształcenia.
- 3) Wspieranie pracodawców w doborze kandydatów do pracy na stanowiska wymagające szczególnych predyspozycji psychofizycznych.

Szacunkowe nakłady/Planowane źródła finansowania:

w ramach bieżącej pracy PUP oraz z zewnętrznych źródeł finansowych pozyskanych na ten cel (Europejski Fundusz Społeczny).

Przewidywany termin realizacji:

2009 - 2013

Odpowiedzialny za wdrożenie działania:

PUP

Oczekiwane rezultaty:

- 1) Zwiększenie liczby osób niepełnosprawnych podejmujących zatrudnienie.
- 2) Udzielanie systematycznej pomocy pracodawcom zamierzającym zatrudniać osoby niepełnosprawne.
- 3) Rozszerzenie katalogu szkoleń dla osób niepełnosprawnych.

7. Wspieranie osób niepełnosprawnych i ich rodzin w prawidłowym funkcjonowaniu

Polityka społeczna powinna uwzględniać wsparcie dla rodzin osób niepełnosprawnych. Dotknięcie jednego z członków rodziny niepełnosprawnością stanowi często dla całej rodziny sytuację kryzysową, co wymaga odpowiedniego systemu interwencji, stwarzającego dla osoby niepełnosprawnej i jej rodziny możliwość skorzystania z efektywnego wsparcia.

7. Wspieranie osób niepełnosprawnych i ich rodzin w prawidłowym funkcjonowaniu

7.1 Prowadzenie świetlic terapeutycznych

Cel działania:

objęcie profesjonalną opieką osób upośledzonych umysłowo, pozbawionych instytucjonalnej opieki, w świetlicach terapeutycznych

Opis działania:

prowadzenie zajęć świetlicowych opiekuńczo – terapeutycznych w godzinach zgodnych z zapotrzebowaniem społecznym

Szacunkowe nakłady:

rocznie około 130 000

Planowane źródła finansowania:

budżet miasta, środki zewnętrzne

Przewidywany termin realizacji:

2009 -2013

Odpowiedzialny za wdrożenie działania:

SWZ, NGO

Oczekiwane rezultaty”

częściowe odciążenie rodzin osób niepełnosprawnych oraz stworzenie podopiecznym szansy na nawiązanie więzi z grupą, utworzenie przy świetlicach grup wsparcia i grup samopomocowych dla rodzin osób objętych opieką świetlic

7. Wspieranie osób niepełnosprawnych i ich rodzin w prawidłowym funkcjonowaniu

7.2. Utworzenie mieszkań chronionych

Cel działania:

zapobieganie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych

Opis działania:

utworzenie mieszkań chronionych dostosowanych dla potrzeb osób niepełnosprawnych z uwzględnieniem rodzaju niepełnosprawności

Szacunkowe nakłady:

koszt możliwy do określenia w każdym przypadku po opracowaniu stosownej dokumentacji

Planowane źródła finansowania:

budżet miasta, PFRON, środki zewnętrzne

Przewidywany termin realizacji:

2009 - 2013

Odpowiedzialny za wdrożenie działania:

MOPS

Oczekiwane rezultaty:

usamodzielnienie oraz poprawa społecznego funkcjonowania osób niepełnosprawnych

8. Kultura

Rehabilitacja przez kulturę i sztukę jest jedną z najbardziej efektywnych form rehabilitacji społecznej, charakteryzującej się dużym walorem terapeutycznym. Możliwość uczestniczenia osób niepełnosprawnych, niezależnie od charakteru i stopnia niepełnosprawności, w życiu kulturalnym stwarza szansę na podniesienie poziomu własnej wartości i jakości ich życia.

8. Kultura
8.1. Organizowanie Przeglądu Zespołów Artystycznych Szkół Specjalnych

Cel działania

włączenie uczniów niepełnosprawnych do udziału w różnych formach aktywności pozaszkolnej takich jak: konkursy, imprezy kulturalne

Opis działania

organizacja przeglądów i konkursów, przygotowywanie przedstawień, terapia ogólnoruchowa i psychiczna

Szacunkowe nakłady:

20 000 zł rocznie

Planowane źródła finansowania:

budżet miasta - MCK, PFRON, inne środki zewnętrzne

Przewidywany termin realizacji:

2009 - 2013

Odpowiedzialny za wdrożenie działania:

MCK, MZO, SOSW, NGO

Oczekiwane rezultaty

umożliwienie przeżycia doświadczenia artystycznego i kontaktu z innym środowiskiem

8. Kultura

8.2. Organizowanie Festiwalu Piosenki Letniej i Twórczości Niepełnosprawnych

Cel działania:

włączenie osób niepełnosprawnych do udziału w różnych formach aktywności artystycznej i kulturalnej

Opis działania:

organizowanie cyklicznego przeglądu i konkursów występów scenicznych i prac plastycznych

Szacunkowe nakłady:

10 000 zł rocznie

Planowane źródła finansowania:

budżet MCK, NGO, PFRON, inne środki zewnętrzne

Przewidywany termin realizacji:

2009 - 2013

Odpowiedzialny za wdrożenie działania:

MCK, NGO

Oczekiwane rezultaty

umożliwienie przeżycia doświadczenia artystycznego i nawiązania kontaktów społecznych

8. Kultura

8.3. Organizowanie Spotkania Integracyjnego w Ogrodzie

Cel działania

włączenie osób niepełnosprawnych i ich rodzin w życie społeczne środowiska lokalnego i miejskiego

Opis działania

organizowanie w ramach cyklicznej imprezy pokazu dorobku artystycznego osób niepełnosprawnych wraz z konkurencjami tanecznymi i rozrywkowymi z udziałem osób niepełnosprawnych ich rodzin i sympatyków tego środowiska

Szacunkowe nakłady

10 000 zł rocznie

Planowane źródła finansowania

budżet MCK, PFRON, NGO, inne środki zewnętrzne

Przewidywany termin realizacji

2009 - 2013

Odpowiedzialny za wdrożenie działania

MCK, NGO

Oczekiwane rezultaty

rozbudzenie potrzeby uczestnictwa w akcjach społeczności lokalnej o charakterze społeczno-kulturalnym, nawiązanie i umocnienie kontaktów społecznych

9. Sport i rekreacja

Wspieranie działalności sportowej angażującej osoby niepełnosprawne pozwala na rozbudzenie potrzeby poprawy swojej sytuacji zdrowotnej, zwiększenie aktywności fizycznej, a także umożliwia nawiązanie kontaktów i przyjaźni.

9. Sport i rekreacja

9.1. Organizowanie Tyskiej Spartakiady Integracyjnej

Cel działania

włączenie osób niepełnosprawnych do udziału w różnych formach aktywności sportowej

Opis działania

organizowanie corocznej spartakiady na bazie istniejących obiektów sportowych na terenie miasta, z udziałem niepełnosprawnych sportowców z innych gmin i powiatów

Szacunkowe nakłady

10 000 zł rocznie

Planowane źródła finansowania

środki budżetowe - MOSiR, PFRON, inne środki zewnętrzne

Przewidywany termin realizacji

2009 - 2013

Odpowiedzialny za wdrożenie działania

MOSiR, MZO, SOSW, NGO

Oczekiwane rezultaty

rozbudzenie potrzeby uczestnictwa w kulturze fizycznej, nawiązanie kontaktów społecznych

9. Sport i rekreacja

9.2. Organizowanie Integracyjnego Festynu Sportowo – Rekreacyjnego

Cel działania:

zaangażowanie osoby niepełnosprawnej w poprawę sytuacji zdrowotnej i społecznej

Opis działania:

organizowanie cyklicznej imprezy z konkurencjami sprawnościowymi, w których wezmą udział zarówno osoby niepełnosprawne jak i zdrowe

Szacunkowe nakłady:

3 000 zł rocznie

Planowane źródła finansowania:

budżet miasta - MOSIR, środki zewnętrzne

Przewidywany termin realizacji:

2009 - 2013

Odpowiedzialny za wdrożenie działania:

MOSiR, MZO, SOSW, NGO (Sekcja Olimpiad Specjalnych)

Oczekiwane rezultaty:

rozbudzenie w niepełnosprawnych uczestnikach festynu potrzeby uczestnictwa w kulturze fizycznej, nawiązanie kontaktów społecznych

9. Sport i rekreacja

9.3. Wspieranie wyjazdów integracyjnych osób niepełnosprawnych o charakterze turystyczno - rekreacyjnym

Cel działania

integracja społeczna osób niepełnosprawnych poprzez aktywne spędzanie czasu. Poprawa kondycji psychicznej i fizycznej osób niepełnosprawnych

Opis działania:

organizowanie i realizacja wycieczek, rajdów, wyjazdowych warsztatów integracyjnych przez stowarzyszenie integrujące osoby niepełnosprawne przy udziale środków finansowych PFRON (średnio 12 imprez wyjazdowych)

Szacunkowe nakłady:

65 000 zł rocznie

Planowane źródła finansowania:

Środki własne wnioskodawcy, środki PFRON

Przewidywany termin realizacji:

2009 - 2013

Odpowiedzialny za wdrożenie działania:

stowarzyszenia zrzeszające osoby niepełnosprawne, MOPS

Oczekiwane rezultaty:

przeciwdziałanie uczuciu osamotnienia, bezradności, poznanie możliwości pokonania barier związanych ze skutkami niepełnosprawności, budowanie poczucia własnej wartości, wzmocnienie więzi w grupie, ucieczka od problemów dnia codziennego. Propagowanie aktywnego spędzania czasu pełnego uczestnictwa w życiu społecznym.